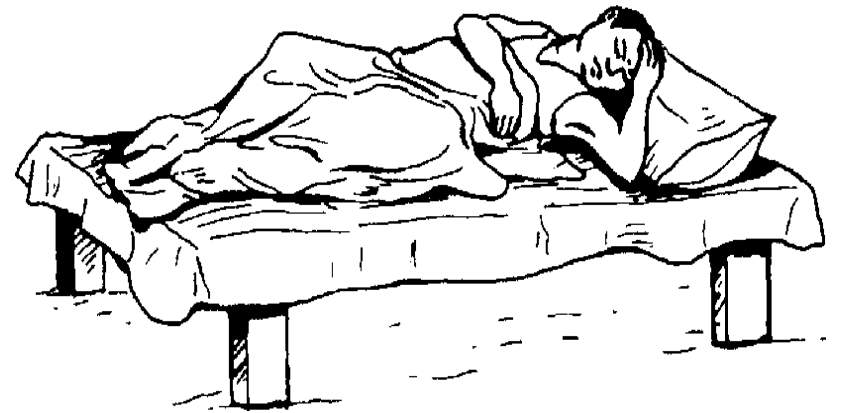

Munaangwə

© 2009
Equipe Bozo Sevaré
Cell: 73-12-64-51

Bozo-Tigemaxo

Santé

Munangɔwɔ ga gɔwɔ jɪŋaa ni. A ga muɔ waa. Nkaa ye ki g'a too, ki ga hini ki tɔmɔ kɔrɔsi siin a be baain wale. Xai kii be in taa be munangɔwɔ gu sɔn. A di maa in suɔnɔ ye ki di in tɔmɔ kisi baina siinbo xeen tɔren ma. Y'a na muɔ maan kun, ki na kepe a tuu faa b'a jiera.

Munaangɔwɔ

Le Paludisme

Traduit en langue bozo-tigemaxo par :
Djédani Dienta et Maama Thienta

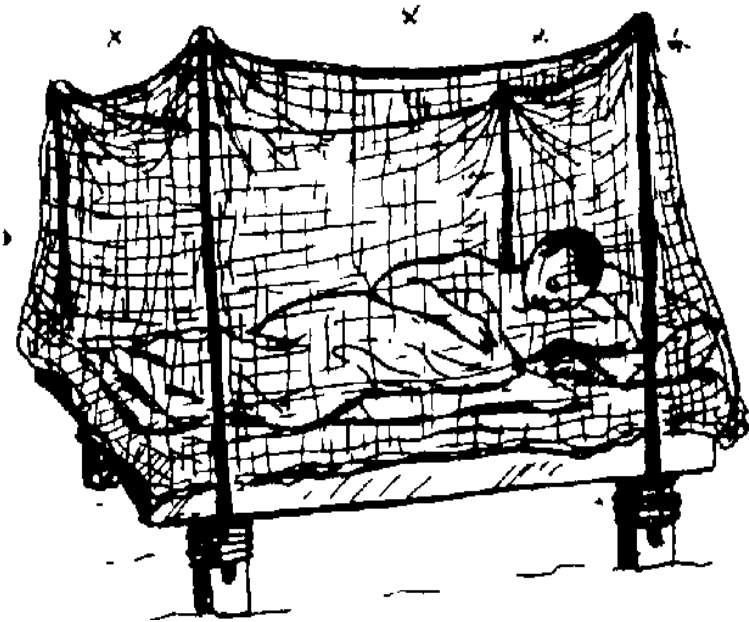
siinbo weefɔɔjii niɲi. A ga siinbo hadaa be lo an faa saawa niɲi.

Y'an g'a fuɔɔ b'an fai fedε g'i, an g'an tuun sigi siinbotiemetiε ga. Ŋuɔni tie gu di n len siinbo guye te. Ye d'in fai an tuun xuma xua. An gu lo xεεε i. Ye di b'an tɔrɔn xua. Ŋuɔni tie gu ga tawaa bitiki niɲi. A ga in xeeni « pomati anti musitiki ».

An siinboye hada b'an xen

Ye gulu na tun, an juu suuxiyon yee saandeen tɔɔxiyonye lo an ma.

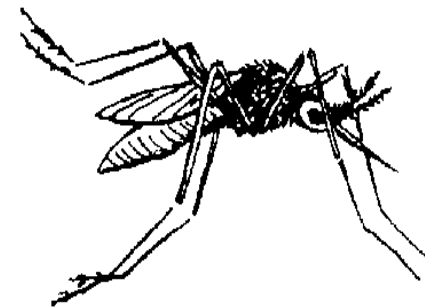
Y'an g'a fuɔɔ be kisi siinboye tɔren ma, ye biriwa g'an sin, an g'an fiibaa a ga. Y'an g'a fuɔ b'an saa, ye saawa g'an sin, an ga loɔ ye. Ye hini g'an ma, an g'a subɛɛ

Munaangɔwɔ

Juun sien munaan ga fai de gɔwɔ fiere yee foloye sababu ni. Xalanbeenye rɔɔ ga a faradi too niɲi, nkaa a n jiin sielenantoriye rɔɔ ma. Xalanbeenye rɔɔ senbɛɛ n loɔn gɔwɔ gu ma be xɛɛ xɔnɔmɔnɔye ga.

Suo an b'a sɔn, an ga haanaa a tooya rɔɔ fanaan.

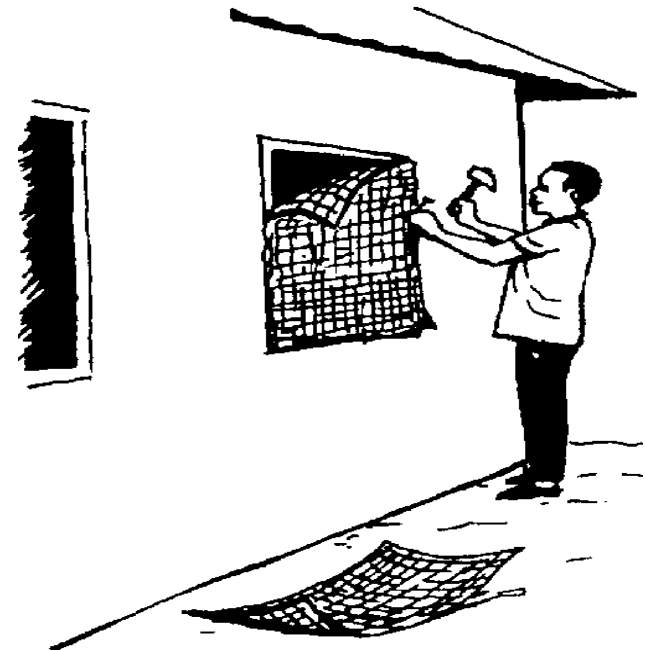

Munaangōwō ga bai minden ?

Munaangōwōfiin ga bilaa siinboyaalu rōō niñi. Ŋuōnu siinbo guye ga bilaa gere gulana yee gere jiituuye rōō i. Xerenxeren ma, ye ga bila jiitaana beleye rōō niñi. Siinboyaalu ga in falaa jii xuma. Suo a be in fala, a ga waajibina a ma, a na juōlō rōō men fanaan. Ŋuōn xuma siinbo guye ga bai

Ki in janye folenfolenye yee ki janye xōōlaaye laateē iridooye ga. A ga siinboye hadaa be lō jan niñi. Fumaan maanfai, Ŋuōn ga xōōlaa yee folenfolenye laateēni giriyaasi (jugujugu) ga. A na baara waxadu sien ye laa ga tēena. Ye a di Ŋuōn ni, giriyaasi (jugujugu) gu lōi di foi mienii.

finbaan tooye tɛmɛ fuɔɔ, in g'a sie juu tooninaye tin. A ga haanaa, xɔɔnuun tɛmɛ ga in sanaamani.

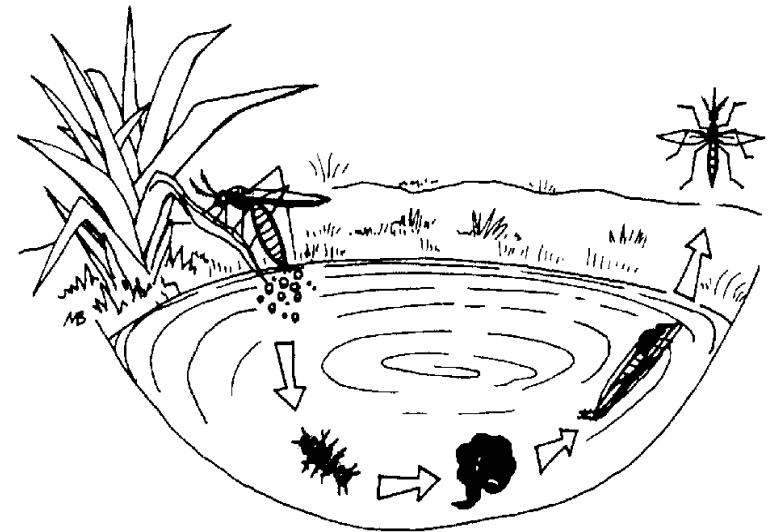
Ki siinboye hada be lo ki janye niŋi

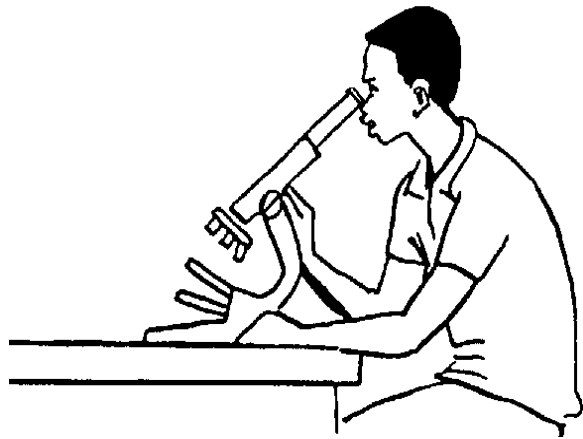
Gulu guye, an ga maa suo siinbowɛɛfɔɔ san b'a firani xɔɔnuun g'i. Y'an d'a fuɔɔ be wari baa, jirilaala karee ga gɔn, an ga maa ŋuɔnye manaa be ye buo (in g'a sie siniwamantilantɔmilaala, sitironeli yee fɔngida laala).

gulu rɔɔ be so muɔ mɛnɛ b'a juɔɔ suwe. Ye fɛdɛ ga be xɔona, ye ga finbaan too ka manaa be'e suɔɔ ; in g'a sie misaaliya ma, sau xiyonye naan, walamaa juu tooninaye tin xɔɔ niŋi.

Fala maan guye gaana in yaa jiitaana gu xuma guye, kuu lama ŋuɔn xɔɔɔ i, ye ga yaa de siinbo ni. ŋuɔnsuon ye ga bai be so juɔɔ mɛnɛ. Suo waxadu ka ma, ye ga siegɛ be'e fala xua be'e sindinantori.

Gɔwɔ tieme n fai gɔwɔ jiera te !

senbɛɛ n lɔɔn. Yala an be faamun kire gɔwɔ gu xuma, an ga suo lɔxɔtɔrɔye tele, ye gu an faamuni.

Muɔye ga haanaa maa rɔɔ wale be ye tɔmɔ kisi baina munaangɔwɔ ma ?

An ga maa jiri lee, nkaa fɔn karee ga gɔn, sien ga haanaa ŋuɔn jade kuunuu.

Ki gereye xoonani, siinboye ga gere maan fuɔɔ namain.

Ye juun na kɛɛ siinboye ga ye suɔrɔɔ gere lakamunaye niŋi,

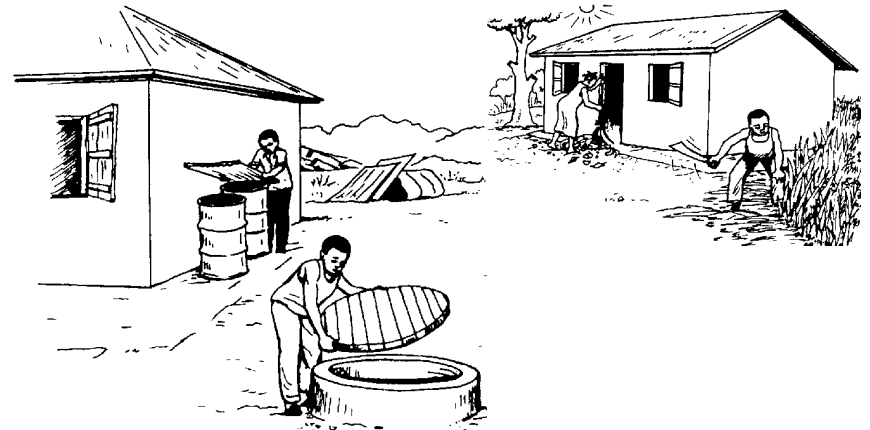
in g'a sie sau maanye ga fugina jan xɔɔrɔye niŋi.

Ŋuɔnsuon, ki sau guye budi. Ye ga ye falaa jii tɛmɛ

xuma. Ŋuɔnye tɛmɛ ga haanaa in laatɛɛ. Ye ga janye

Siinbo ga munaangɔwɔ siŋeni muɔ ma miɛnaan ?

Munaangɔwɔ ga bie y'a na baara tɛgɛfɔɔ ŋɔɔn muŋɔɔn ye gaana lɔ juɔlɔ i. Ŋuɔnu tɛgɛfɔɔ ŋɔɔn muŋɔɔn guye ga in xeeni gɔwɔnfiin wala gɔwɔnsiin. Ŋuɔni gɔwɔnsiin guye n lɔɔn naa golon xali ma, y'a di an na masin rɔɔ mana, fumaan ga fɔn ŋɔɔn muŋɔɔnye xɔlɔni naa tin.

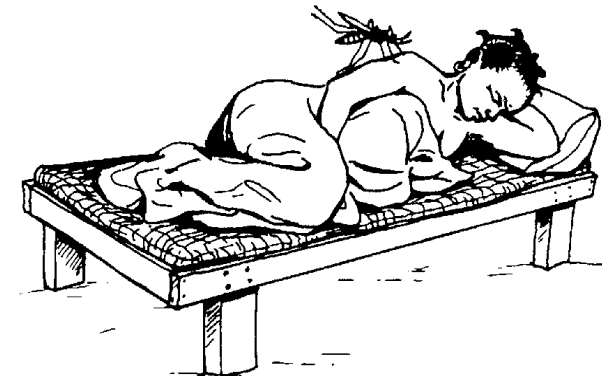

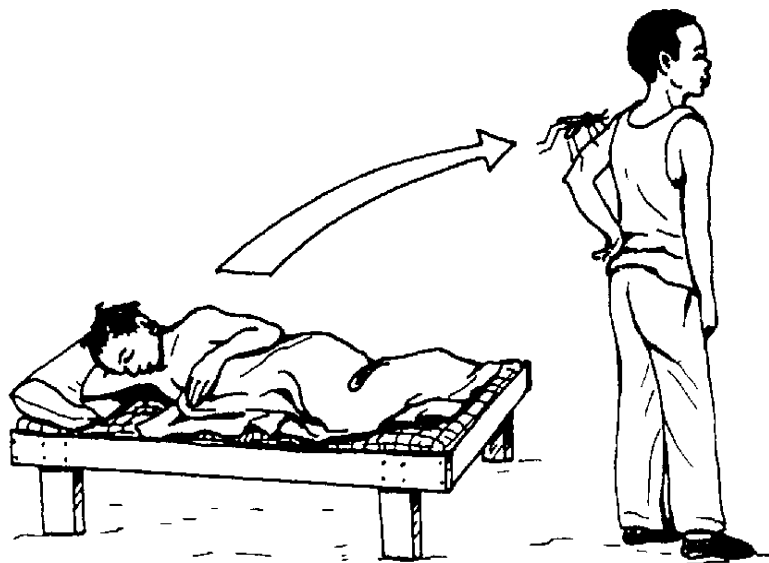
	kuu fanaan		kuu fendeenaa		kuu siiyonaa	
	sua	niene	sua	niene	sua	niene
juun 14 sio yaali gere maan	1	1	1	1	1	1
juun 6 - 13	1		1		1	
juun 0 - 5	Ye ga haanaa suo lɔxɔtɔrɔxɔɔ i.					
yaalu- nuuntuu	Ye ga haanaa suo lɔxɔtɔrɔxɔɔ i.					

Laaji ga xalanbenjuɔli ni maan ga kenena, yee gɔwɔ sii di lɔna a juɔɔ i (gɔwɔnsiin maan ga bie munaangɔwɔ tin muɔ ma). Ye siinbo kuɔn na Laaji xen, a g'a juɔɔ suwe baara a di bai gɔwɔnfiin kuɔn tin a tuun g'i, be sa'a xuma gɔwɔnfiin kuɔn d'a tuun g'i.

Xua, siinbo gu gaana Faada teme xen. Faada paa ga gulana gɔwɔ gu tin. Munaangɔwɔnsiin gu ga lɔna a juɔɔ gu sien niɓi. Siinbo gu gaana a juɔɔ maan suwe gu, a gaana bai gɔwɔnfiin tin in faa.

Kuu fendeen a siyona, ɲuɔnu siinbo kuɔn gu xua siɛɛ be Laaji xen. Kuu tɔɔ gu, ɔɔwɔ maan ga Faada juɔɔ g'i gu gaana tee Laajifaa. Suo kuu tan-yee-in-kɔɔɔn sien ma, munaangɔwɔ gaana Laaji kun. Siinbo ga munaangɔwɔtuuye ɔɔwɔ teeni kɛnɛmanaye faa.

guye ɔɔ g'a too jiri maan ga haanaa xa jiera.

Bai xalanbeen maan di juun kire suo juun kɔɔɔn ma yee yaalu nuuntuuye tiɲaa jiera di maa in wale xɔɔ. Ye ga haanaa suo lɔxɔɔɔɔɔɔ ɔɔ i. Lɔxɔɔɔɔye ɔɔ lama ga maa ye baa kunba i.

Ye ga haanaa yee tɛmɛ, a ga waajibina ye ma ye na so lɔxɔɔɔɔɔɔ i, sabi munaangɔwɔ ga faradi ni. Sien ga haanaa fumaan yaa in haxele i gu ga : « Xalanbeen maan

di juun kire suo juun kɔɔɔn ma yee yaalu nuuntuuye ga ye munaangɔwɔ jiera baanbaa lɔxɔɔɔɔɔɔ i. »

Siin ɔɔwɔ gu be siɲɛ an ma, an ga hini jiri lee b'a tieme. Xɛɛnɛɛn ma yaalu nuntuuye yee xalanbeeye maan

Xalanbeen maan guye ga a sindi juun - tuumi (6) suo juun tan-yee-n-siiyon (13) ma , ḡuoye ga ye jiera kuu benaaya gu rɔɔ i. Siin a kuu fanaan a tuu ga jirifiin kuɔn (1) lee kuu sien yaali kuu siiyon. Xalanbeen, juun tuumi (6) suo juun tan-yee-in-siiyon 13 ma, teme munaangɔwɔjiri lee-n baana xai feseɓese na kuu jan guye niŋi an paa tin.

A ga waajibina a ma, ye waxadu maan a ga be in sindi be jiri gu lee, a ga haanaa ḡuɔnu waxadu gu sii rɔɔ xɔrene kuu

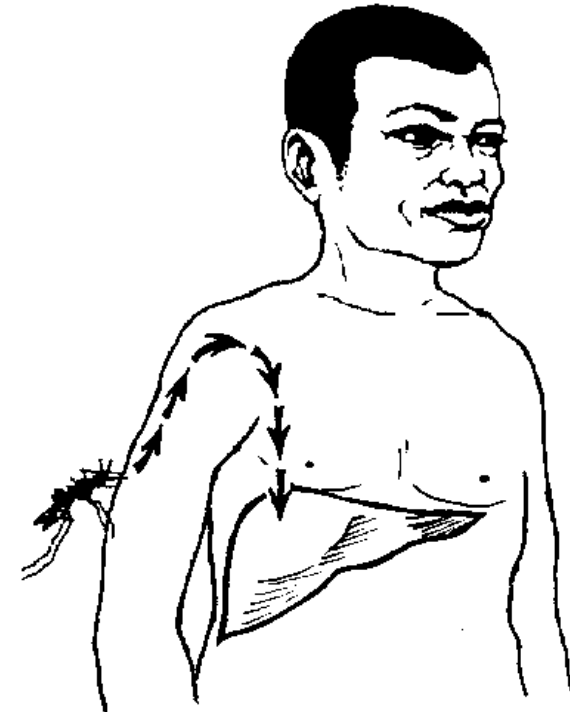
	kuu fanaan	kuu fendeenaan	kuu siiyonaan
juun 6 - 13	1	1	1

bilana.

Ye kuu jierabaanaa di xa murɔɔ miɛni, xa ga haanaa tele lɔxɔtɔrɔxɔɔ i, jiri maanye ga haanaa in lee. Lɔxɔtɔrɔ

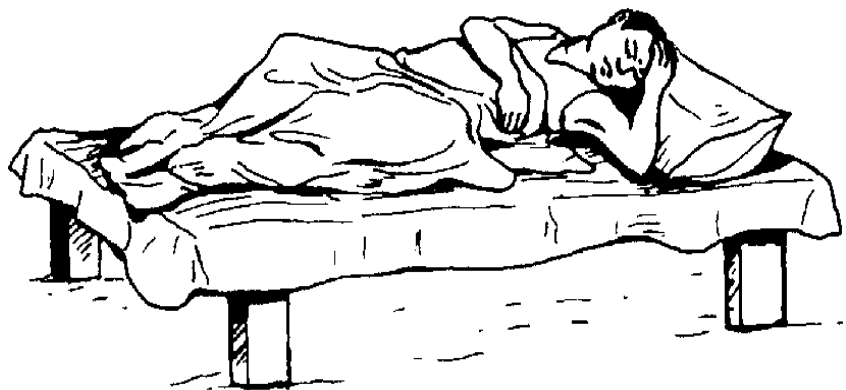
Maa rɔɔ ga be in wale sau, gɔwɔ gu lɔna Laaji juɔlɔ g'i ?

Tɛɛɛ ni, ye n lɔɔn paaxali ma, nkaa ye maa n guun, ye ga senbeena. Ye ga niŋi Laajijuɔlɔ i yaali ye n'a tɔlɔ gu kire. ḡuɔnsuon Laajiga b'a xai, maa in di in koron i.

Juɔɔ g'i, fɔn karee ga tawaa a niɔi, fɔn bulunbuluna tɔɔmɔye ni (tuunxooye g'a xeeni gulobili ruji). Ye ga nefee xolo rɔɔ siɔeni tuun tɔɔ ma. Ye ga teen yee jiefɔ nefee tooye lɔɔni tuun tɔɔ taa sien i.

Suanuun fendeen xɔɔɔ i, gɔwɔnfiin guye ga bai tɔɔ g'i be yaara juɔɔsien guye i. Gɔwɔnfiin kuɔn kuɔn sien ga suo in suɔɔ juɔɔ i fɔn bulunbuluna guye niɔi be siele. Ye'e na kuyeya, fɔn bulunbuluna guye ga ye kala.

niɔi. A pilaketi n-kuɔn ga maa gɔwɔna n-kuɔn jiera. A baalixi yee a xalanbeen tiɔaa di kuɔn ni.

Ye tuungula na maan kun, a na a jade kun maa munaangɔwɔ rɔɔ ni, a ga haanaa in sindi be in jiera siginjuɔn.

Misaaliya maa, baalixi, be a sindi juun 14 suo yaali gere maan. ɔuɔnye ga in jiera kunu benaaya gu rɔɔ i. Siin a kuu fannaan a tuu ga tɔninjiriye lee, ye ɔuɔn ga munaangɔwɔjiri* ni.

An ga kuɔn-kuɔn (1) lee sua yee piene yaali jiri gu so lɔn. Jiri gu ga haana lɔn kuu siiyon nuun g'i. Baalixi munaangɔwɔjiri lee baana xai fese fesena kunu jan guye niɔi an paa tin. A tɔɔ namain.

	kuu fanaan		kuu fendeenaan		kuu siiyonaan	
	sua	piene	sua	piene	sua	piene
juun 14 sio yaali gere maan	1	1	1	1	1	1

*Falcimon B/L (100mg/270mg), Artesunate et Amodiaquine

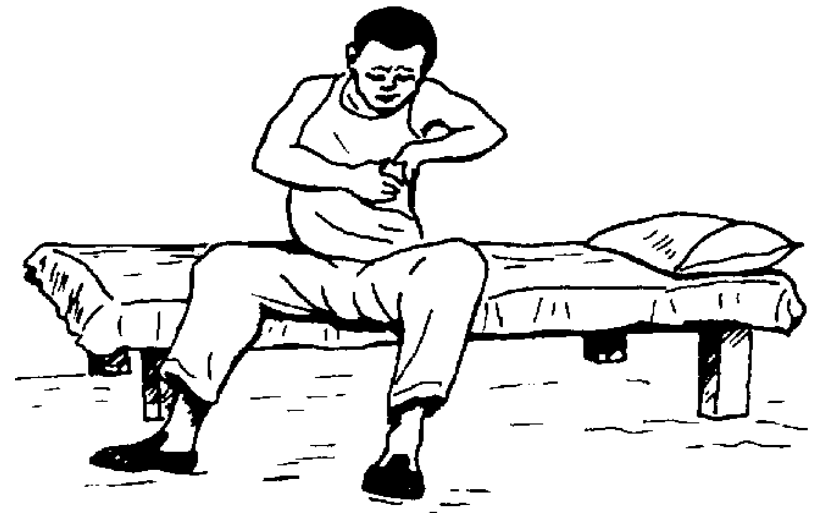
**Ye munaangɔwɔ ga maan ma,
a ga haanaa in jiera mienan ?**

Munaanjiri fiere ga gɔn, fumaanye di kuɔn ni. A taa-n-kuɔn sien ga jirifiinye rɔɔ ni. An ga hilaa jiera gu te hali a so lɔn (hal'a na baara an maa faima) be sa'a xuma an ga haanaa gɔwɔnfiin gu sien waa rɔɔ. Ye gɔwɔnfiin sien di lɔn bai an juɔlɔ g'i, a ga maa munaan siegeni an ma xua. An jiri guye teme di fɔn mieni xua. A ga maa yaa de sababu ni, ye muɔ tinaa teme g'a kire an faa.

Ku ga misaali ni munaangɔwɔ jieranbaanaa nɔuna xuma : A ga haanaa tawaa, munaangɔwɔjiri ga merena jantɔmɔ sien faa in jan. An ga maa a siana faramasi sien

Gɔwɔnfiin guye ga ye fiigi juɔlɔ g'i be so fɔn bulunbuluna bɔlɔye mana. Ye ga kuonoo njinaan hali fɔn bulunbulunaye taa n-kuɔn sien na baain.

An ga haanaa munaangɔwɔ gu jieraa fiene. Y'a di nɔun ni, gɔwɔnfiin gu na kuyeya an tuun g'i, a ga muɔ bandani namain, be sa'a xuma, fɔn bulunbuluna guye gaana lɔya, ye'e senbee teme gaana lɔya xua.

A ga toi mianaan, maa munaangɔwɔ ga muɔ ma ?

1. Tɔmɔxɔɔnɛɛ yee tuunnɛɛ g'an bandani.
2. Munaan ga sagi an niŋi. An tuun ga gulaa namain. An funanijii ga bai namain. A ga in walee jiene sien.
3. A tuu ga bandaa waxadu sien. Saalafii g'an kuunu.
4. Jiɛfɔlafii d'an kuunuu. Muɔ karee teme ga ye siegeni.

Y'an na kunu taamase guye kɔrɔsi muɔ maan ma, an na kepe a tuu faa fiene ! Y'a di ŋuɔn ni, faradi ni.

Munaangɔwɔ ga faradaamaa gere maan i

Ye muɔ maan tuun ga gula yee a ga in siegeni be xeɛ tɔɔnaa siiyon ga kuu i, a xaan ga goin, a ga xureɛ, walama a haxele ga in gɔbi waxadu ka i, a tuu di kenena namain ! A ga maa yaa de munaangɔwɔ ni, fumaan ga fai tɔmɔxaɔŋuɔn i, walamaa xaangoingɔwɔ. Kunu gɔwɔ fendeen gu sien ga faradi xolo rɔɔ ni, fumaan ga muɔ baa haadamajuɔnya i.

An ga haanaa a tuun munani juu xaamuye ga ; be juu lee b'a xaamani b'a buoro b'a ya'a xuma. A ga wajibina, an na so a tin lɔxɔtɔrɔxɔɔ i fiene, a di haanaa gulun an fan xua. Kunu gɔwɔ guye di maa in jieraa y'a di lɔxɔtɔrɔye fan ni.

